

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Léhaság.

Budapest, április 1.

(v.) Mire való nálunk a parlament? Arra, hogy elterelje a közfigyelmet azokról a hasznos dolgokról, amelyekkel a nemzetnek komolyan és tüzetesen kellene foglalkoznia. Ez a mi parlamentünk vagy unottan és unalmasan űrli le a maga napirendjét, vagy pedig civódik. Az előbbi esetben a maga álmisságát rászuggerálja a közvéleményre: az ásitó parlament vele ásitoz a nemzet is. De tüstént felpeszdül a vér a parlamentben és az országban, mihelyt egy kis parázs civakodás esik. Ilyenkor megtehetnek — isten tudja, honnét — a törvényhozás tanácsstermében a különben üres padok. A képviselők, akiket azelőtt mintha a föld nyelte volna el, hirtelen előbukkannak s lázasan lesik, keletkezik-e affér, az affér botránnyá fajul-e, s a botránnyól hogyan kecmereg ki, akit a végzet beléje sodort. A közönség is odarögzíti ilyenkor a tekintetét a parlamentre; a Kárpátoktól az Adriáig és viszont a civakodást latolgatják, boncolgatják, hánytorgatják mindenk. Hogy X jól odamondta Y-nak, Péter gorbán odasuhintott Pálnak és kettejük közül melyik volt a snájdigabb: vasuton és gőzhajón, kaszinóban és vendéglőben, hivatalszobában és paplakban egyedül erről folyik a terefere.

Egy szó mint száz, a parlament vagy untatja, vagy szórakoztatja a közvéleményt. De vezetni nem vezeti. Stanítani még kevésbé tanítja. Azt pedig, hogy a nemzet legsürgősebb feladataira ráterelje s azokhoz hozzákösse a közfigyelmet, a legkevésbé teszi. Szundi-kál vagy marakszik: tertium non datur. Így volt ez a Bánffy bukását megelőző viharos korszakokban s őszintén szólva, azóta sem

sokat változott. Pedig ha jól emlékszünk, a létrejött pártközi békét azért üdvözölte olyan lelkesen a nemzet, mert az volt a várakozása, hogy vele és általa megteremtődnek a gazdaságpolitikai nagy feladatok zavartalan és alapos megfontolásának előfeltételei. Hiszen, kérem, óriási jelentőségű problémák elé helyezi a nemzetet a gazdaságpolitikai viszonyoknak nemzetközi konstellációja. Ki gondol ma ezekre a problémákra? Ki emlékszik arra a végzetesen gazdag munkaprogramra, amelyet e tekintetben ugyszólván a világtörténet szelleme szerkesztett meg Magyarországra számára? Mintha a kutba esett volna az életbevágó jelentőségű anyagi kérdéseknek ez az egész sorozata. Felteszszük, hogy a miniszteri hivatalokban talán dolgozik rajtuk a világ léhaságaitól elzárkózó bürokrácia. De parlament, sajtó, közszellem rég napirendre tért az egész kérdés-konvolutum.

Ha nem téved a naptár, immár belépünk az 1901. év második negyedébe. Ebben az esztendőben kell megindulnia a magyar és az osztrák kormány között a tárgyalásnak az autonóm vámtarifa dolgában. Meg is fog indulni kétségtelenül, hiszen a törvény erre feltétlen utasítást ad a kormánynak. Mihelyt megvan az új autonóm tarifa, kezdődnie kell ugyancsak törvényes utasítás folytán az idegen államokkal az alkudozásnak a lejáró vámszerződések négyéves meghosszabbítása dolgában. S mihelyt ez is megtörtént, meg kell alkudnunk Ausztriával az új vámszövetséget. Ennek pedig még meg sem száradhat a tentája, amikor már rendbe kell jönnünk — még pedig Európa valamennyi államával egyazon időben — a vámpolitikai viszonyok végleges megállapítása tekintetében.

Ime a munkaprogram. A benne összefoglalt kérdések mindegyike döntő fontosságú

a nemzet anyagi életfeltételeire nézve. Egy ballépés koldussá teheti az országot, egy-egy kiküzdött vívmány forrásává lehet az egész ország gazdasági fellendülésének. És mégis mivel foglalkozik a magyar parlament? Incidensekkel, vagy olyan dolgokkal, amelyekből incidensek támadhatnak. A közvélemény pedig hűségeket követi a parlamentadta szerencsétlen példát. Egy pár agrárius egyesület s egypár kereskedelmi kamara odafittyent néhány véleményt ezekről a gazdasági kérdésekről. Valójában nem is vélemények ezek, hanem önös kívánságok, amiket az osztályérdek sugalmaz. Az érdekelt tényezők a maguk zsebtől kéri a tanácsot, a kormánytól pedig azt követelik, hogy ezen a tanácsadáson induljon. Ám a parlament és a közszellem még ennyit se tesz, hanem várja a botránnyat, ha nincs, s kimondhatatlan gyönyörűséggel élvezi, ha van. Tessék ilyen körülmények között a kormánynak eltálcálni, e szörnyen bonyodalmas s még szörnyűbben komoly kérdéseknek milyen megoldását kívánja az ország érdeke. Hiszen magára van hagyatva egészen. Utmutatást, tájékoztatást, anyagot a megfontolásra, buzdítást a munkában és támaszt a küzdelemben nem kap sehonnan. Másutt a parlament ilyen konstellációk közepette kidob a napirendjéből minden egyebet, hogy egész munkabírását, osztatlan figyelmét e kérdések helyes megoldásának szentelhesse. Közszellem és törvényhozás egybeült kölcsönösen nógatják és ellenőrzik egymást, hogy megtalálódjék a helyes irány s hogy egyetlen részletkérdésnek egyetlen árnyalata se maradjon felderítetlen. A vámtarifa szerkezetének kérdése, a kereskedelmi politikának szerződéses vagy díjszabásos jellege, a vámvédelemnek hathatós mértéke, egy-egy tarifafétele magassága, — ezek a témák ala-

T Á R C A.

Vasuton.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: Ola Hansson.

Egészen homályos volt a kupében. Nem volt ez a közönséges vasuti kupéknak a banális, egyhangú homálya, amely akkor támad, mikor a zöld ernyők le vannak boesátva a tető-lámpa félgömbjére, s valami éles világosság úgy lappang mögöttük, mintha csak minden pillanatban elő akarna törni, hanem diskrét, meleg, barátságos homály, amely a legtávolabb eső zugba is elterjedt, s csak egyetlen ponttól kapott világosságot: az ajtónál égő gyertyától. Mintha csak természetes, mély szürkület lett volna, benne egyetlen egy csillagnak a csöndes, halvány, tiszta fényével.

Nem is volt ez közönséges vasuti kocsis az ő hosszú folyosójával, ennyi és ennyi fülkével, amelyben az emberek számozott helyeken préselik össze és mindenkinek szépen ott kell ülni a számján — akár csak maga is szám volna, mint valami rab, vagy exportált tulok. Ez a kocsis egészen kicsiny volt, egész szélességében csak két szakaszra osztva, amelyben a kevés utas egészen kényelmesen helyezkedett el. A kocsis hátsó részében néhány kabin volt s onnan kanálcsengés, fanyérsörgés hallatszott és thea-illat áradt. Akár csak egy ó-frank kényelemmel berendezett szobában ült volna az ember. Még az a nagyszakállu, hosszú kabátos, hatalmas ember sem zavart senkit, aki apró lámpással a kezében az egyik ajtón bejött, a másikon kiment egyre; csak csendesen elvonult, meg-meg állva közben, aztán némán tovább ment; éppen csak egy nagy szakáll és hosszú kabát volt a lámpás világításában. Maga a kocsis is csak úgy lágyan, zajtalanul siklott előre s jó időre az ember majdnem egészen elfe-

lejtette, hogy gyorsvonaton ül, amely rohan bele a mélyes, fekete, őszi éjszakába és a nagy, sötét Oroszországba...

A szakaszban rajtam kívül csak egy négytagú kis társaság ült még: egy öregbű ur, egy fiatalabb ur és két egészen fiatal hölgy. Észre lehetett venni rajtuk, hogy Párisból mennek éppen vissza hazájukba, mert valami különös tünységgel a világ fővárosának varázsáról, gyönyörűségeiről és pompás látványairól beszélgettek. Az öregbű ur magas és nyulánk volt, szürke bajuszal és élénk, barna szemmel; a fiatal hölgyek nyilvánvalóan a leányai voltak. A fiatal ember is, úgy látszott, a familiához tartozott, mert a leányok iránt nagyon bizalmasan viselkedett. Egyébként egészen elűt, határozottan mongol típus volt; nagyon kicsi, nagyon vastag, nagyon gömbölyű volt; a haja fekete és zsiros, az arczina sárgás. A legtöbbit ő beszélt; valami éles, hápogó hangon egyre beszélt; aztán tréfálkozott a fiatal hölgyekkel, ingerkedett velük, bosszantotta őket, fel-felkaecagott mindig a saját ötletein és vicein és mindezt újra elülről kezdte. Buzgó beszédét épp olyan buzgó taglejtésekkel kísérte; a karjával hadonázott, karta vastag lábával, amely, ahogy ott ült a pamplagon, még a padlóig se ért, folytonosan kalimpált, apró gömbölyű testét pedig ide-oda vetette. Az idősebbik ur szekundált neki — úgy látszott, udvariasságból — rövid szavakkal, halk hangon és hanyag, apró kézmozdulatokkal. A fiatal hölgyek meglehetősen csendesen és közönytösen viselkedtek, — talán mert unatkoztak, vagy mert csak akadozva beszéltek franciául. A homályban ültek, nem láthattam jól őket. De ha megmozdultak, hogy egy utitáskát megigazítsanak, vagy a ridiküljükből valamit kivégeznek és a gyertya tompa fénye rájuk esett, vagy a nagyszakállu, hosszú kabátos kalauz élénk lámpásvilág egy pillanatra a csoportra esett, akkor két leányarcot láttam, egészen az öreg uréhoz hasonlít, — fehér, finom leányarcokat, vastag, fe-

kete hajjal övezett, tiszta, fekete szemű leányarcokat...

Hogy kik voltak utitársaim? Homályos emlékek, bizonytalan hangulatok és távoli képek elevenedtek meg bennem, miattal úgy a karosszék-szerű sarokban az ablaknál ültem és a mélyes, fekete őszi éjszakába kinéztem, és a vonat olyan csudálatos nesztelenséggel siklott bele a nagy, sötét Oroszországba. A homály a szakaszban egyenletesen sűrűbb lett; a gyertya az ajtó fölött halványabban égett; szomszédaim hangja csak zavaros össze-visszaságban jutottak a fülemhez; a csönd növekedett, mély, fekete tóvá, fekete, magányos erdei tóvá változott, amelyben egyetlenegy csillag tükröződött és amelyre hirtelen élénk lámpásvilágosság vetődött, amelynél egy osónak lett láthatóvá és egy fiatal leányarc, amint a tó szélére hajlik, fekete hajjal övezett, tiszta, barna szemű leányarc...

Turgenjev hangját hallottam. Egészen közelről hangzott felém és egészen bizalmasan, halkán és mélyen, melegen és szomorúan. Az, ami körülöttem, mellettem volt, bizonyára egy darab igazi Turgenjev-világ volt, egy részlet Turgenjev Oroszországból...

A szürke bajuszu, élénk, barna szemű, nyulánk ur kétségtelenül földbírtokos a Turgenjev-család környezetéből; modora, viselkedése distingválta és mégis egyéniségén valami elhanyagoltság észlelhető; eleinte a nyugatról való kétes eredetű tanítók nevelték, majd francia olvasmányokkal tovább művelődött. Messze a világtól, jó mélyen a legbelsőbb Oroszországban van a birtoka, ennyi és ennyi „lélekkel”; urias és elhanyagolt egyszerre, egészen úgy, mint az ő egész belső és külső mivolta; az európai világműveltség vékony máza alatt az őstermészet él és mozog, mint az ő anyanyelve a francia és német morzsák között.

A fiatal ember természetesen a szomszédja. Nagy hangon beszélhet, mert ő a környék leggaz-

AZ „ANGOL RUHA-TÁRSASÁG“-HOZ Budapest, Károly-körút

KOCH TESTVEREK

elsőrangú férfi- és gyermekruha-árúháza.

A n. é. vevőközönségnek oly nagy előnyöket nyújtunk el nem ért versenyképességünk, valamint legelőnyösebb kiszolgálásunk által, hogy már a legcsekélyebb bevásárolásnál is készpénz takarítható meg.

Külön szakszerű mérték-osztály.

Óriási szövet-raktár. (Méterenkénti eladás).

Advertisement for Raglan, legdivatosabb felöltő angol seviót- és különféle divatszövetekből, válba szabott ujjakkal és rézsúttal zsebbel. Price 16 forinttól.

Advertisement for Gyermekek-kosztüm, kitűnő minőségű seviót- és kamgarnszövetből, kifogástalan kiállítás és fagonban. Price 5 forinttól.

A szigorúan szabott ár minden darabon látható. Meg nem felelő árúért a pénz visszaadjuk.

Kész férfiruhák, elegáns kivitelben, jutányosan beszerezhetőek

Leitersdorfer D. és Fia férfiszabóknaál Budapest, Koronaherceg-utca 6. szám.

Mértékszerű ruhák a legdivatosabb angol szövetekből elismert elegáns szabásban készülnek.

Advertisement for 'AZ ANGOL SZABÓHOZ' by KOHN HEILMANN és FIAI, first and children's clothing store at Károly-körút 12. sz. It lists various clothing items like suits, shirts, and trousers with prices.

Uj Petőfi. Az első szabód képen Petőfi-kiadás. Telegraf, Tall és Neogrady festőművészek 52 rajzától...

Bérelti hirdetés. A somlyóvársárhelyi vallásalap urad. tulajdonához tartozó, Veszprémmegyében Kis-Acsád község határában fekvő 644 508 kat. hold kiterjedésű 'Ujfalu' pusztai birtok a rajta lévő gazdasági épületekkel együtt az a előírt ministerium IX-ik ügyosztályában (V. kerület, Vadász-utca 33. sz.) f. 1901. évi május hó 15-én tartandó nyilvános zárt ajánlatú verseny útján 1901. évi október hó 1-éig kezdődő 15 évi bérletre haszonbérbe fog adatni.

Női topánok tucatja 45 kor. Női fűzős cipők tucatja 47 kor. Felülmulhatlan szép kidolgozásban. Mindenféle konkurencia ki van zárva. Minden mennyiséget külföld tucatától felfelé utánvétellel, készpénzfizetés mellett MICH. LÖWIT'S SOHN JUN. cipőgyára PARDUBITZ.

Advertisement for Neumann M. Museum-körút 1. listing various clothing items like suits, shirts, and trousers with prices.

Advertisement for Szilárd és Fia, Első Rangu Cipő Raktára Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 2 sz. It features an illustration of a shoe.

Advertisement for Dr. Mitzger's 'Kataphoresse' medicine for nerves and men's ailments. It includes an illustration of a hand holding a bottle.

Advertisement for 'Olesó butor-eladás' (cheap shoe sale) by Dósa Kálmán, listing various shoe styles and prices.

Advertisement for 'Guzi'-kenőcs (Guzi ointment) by Agular Dávid Fia, listing its uses and price.

